

PROTOKOLL
2008-01-30
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 8
Mål nr B 466-08
Avdelning 1

NÄRVARANDE JUSTITIERÅD

Johan Munck, Dag Victor (referent), Severin Blomstrand, Torgny Håstad
och Per Virdesten

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Charlotte Dahl

KLAGANDE

CI

Ombud och offentlig försvarare: Advokat TC

MOTPARTER

1. Riksåklagaren

2. AC

Ombud och målsägandebiträde: Advokat JH

SAKEN

Rån

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom den 18 januari 2008 i mål B 3224-07

Målet föredras såvitt avser CIs yrkande att omedelbart bli försatt på fri fot.

Högsta domstolen fattar följande

BESLUT

Den 11 september 2007 dömdes CI av Örebro tingsrätt för rån till slutet ungdomsvård sex månader. Han överklagade domen.

Den 28 september 2007 häktades CI av tingsrätten som misstänkt för rån. Han var vid den tidpunkten 16 år. Tingsrätten fann att det fanns risk för att han genom att undanröja bevis eller på något annat sätt skulle försvåra sakens utredning och att det också förelåg risk för fortsatt brottslighet. Åklagaren beviljades tillstånd att meddela restriktioner.

Den 12 oktober 2007 hölls omhäkningsförhandling. CI, som hade återkallat sitt överklagande av domen den 11 september 2007, bestred häktning och begärde att få påbörja verkställighet av denna dom. Tingsrätten fann att det fortfarande fanns risk för att CI skulle försvåra sakens utredning och att det bl.a. med hänsyn härtill ”i nuläget” fick anses uppenbart att betryggande övervakning inte kunde anordnas på annat sätt än genom häktning och att synnerliga skäl fanns för att häkta honom. Åklagaren beviljades tillstånd att meddela restriktioner.

Den 15 november 2007 dömde tingsrätten CI för rån till slutet ungdomsvård sju månader. Tingsrätten, som fann att det fanns risk för att CI skulle fortsätta att begå brott, beslöt att han fortfarande skulle vara häktad. I samband med domen upphörde åklagarens tillstånd att meddela restriktioner.

CI överklagade tingsrättens dom. I dom den 18 januari 2008 ändrade hovrätten tingsrättens dom på så sätt att påföljden bestämdes till slutet ungdomsvård sex månader. Hovrätten beslöt också att CI fortfarande skulle vara häktad.

I samband med att CI överklagat hovrättens dom har han också begärt att Högsta domstolen omedelbart skall försätta honom på fri fot. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i häkningsfrågan.

Enligt 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare får den som inte har fyllt arton år häktas endast om det finns synnerliga skäl. Vidare föreskrivs i 24 kap. 4 § rättegångsbalken att, om det på grund av den misstänktes ålder kan befaras att häktning skulle komma att medföra allvarligt men för den misstänkte, häktning får ske endast om det är uppenbart att betryggande övervakning inte kan ordnas.

Av 26 § första stycket förundersökningskungörelsen (1947:948) framgår att om det med hänsyn till vad som föreskrivs i 24 kap. 4 § rättegångsbalken finns anledning att anta att häktning inte får ske om övervakning ordnas så är åklagaren skyldig att så snart det kan ske försöka ordna nödvändig övervakning.

I sin svarsskrivelse till Högsta domstolen har riksåklagaren bestritt ändring av häktningsbeslutet. Han har därvid gjort gällande att risken för fortsatt brottslighet är överhängande och att risken, med hänsyn till den brottslighet som det är fråga om och vad som är redovisat avseende CIs person och levnadsomständigheter, kan begränsas på ett sätt som är försvarligt endast om han är berövad friheten. Han har emellertid framhållit att detta i första hand bör ske på annat sätt än genom häktning.

Prövningen av om det föreligger hinder mot häktning på grund av bestämmelsen i 24 kap. 4 § rättegångsbalken avser, som framgår av bestämmelsens ordalydelse, inte endast om det ordnats med betryggande övervakning. För att häktning skall vara tillåten krävs att det skall vara uppenbart att sådan inte *kan* ordnas. Det innebär att domstolen, om det yrkas att den som är under arton år skall häktas, har skyldighet att pröva de skäl som åberopas för att det inte finns möjlighet att anordna betryggande övervakning.

Beträffande CI finns en verkställbar dom på sex månaders sluten ungdomsvård. Det är klart att en verkställighet av den påföljden under alla förhållanden måste anses innefatta en betryggande övervakning. Någon annan utredning om möjligheten att låta sådan verkställighet ersätta häktningen än uppgifter, som riksåklagaren under målets handläggning i Högsta domstolen under hand inhämtat från Statens institutionsstyrelse, synes inte ha företagits i målet.

I sin svarsskrivelse har riksåklagaren vidare tagit upp den möjlighet som finns enligt 3 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga att besluta om vård, om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom t.ex. brottslig verksamhet, samt de därtill anknutna bestämmelserna om omedelbart omhändertagande i 6 § samma lag. Av svarsskrivelsen framgår också att riksåklagaren underrättat enhetschefen vid ansvarig socialtjänst om att Högsta domstolen meddelat prövningstillstånd i häktningsfrågan. Riksåklagaren har anfört att han anser att häktningsbeslutet kan hävas för det fall att det skulle fattas ett beslut om omedelbart omhändertagande.

Efter det att riksåklagaren inkommit med sin svarsskrivelse har Högsta domstolen underrättats om att ett beslut fattats om omedelbart omhändertagande av CI enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga genom placering på särskilt ungdomshem. Ett omhändertagande av det slaget innebär en sådan betryggande övervakning att förutsättningar för häktning inte längre föreligger.

Högsta domstolen förordnar att CI inte längre skall vara häktad i målet.

Charlotte Dahl

Uppvisat och lämnat för expediering 2008-01-31

Johan Munck